

Broj: 13-082/26-3511/2

9. septembra 2026. godine

**VLADA CRNE GORE
GENERALNOM SEKRETARIJATU**

Povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredaba čl. 1, 30, 32, 37 i 39 Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture („Službeni list CG“, br. 64/16 i 35/23), koju je Ustavnom sudu podnio Slobodni sindikat kulture Crne Gore, Ministarstvo kulture i medija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Podnosilac inicijative ističe da su odredbe čl. 1, 30, 32, 37 i 39 Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture („Službeni list CG“, br. 64/16 i 35/23) neusaglašene sa članom 6 Zakona o reprezentativnosti sindikata, čl. 8 i 53 Ustava Crne Gore, članom 11 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i sa Konvencijom Međunarodne organizacije rada broj 87 o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organizovanje, Konvencijom Međunarodne organizacije rada broj 98 i Konvencijom Međunarodne organizacije rada broj 154, te predlaže da Ustavni sud Crne Gore donese naredbu o obustavi izvršenja odredbe člana 37 Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture do donošenja konačne odluke zbog bojazni nastupanja neotklonjivih štetnih posljedica.

U odnosu na član 6 Zakona o reprezentativnosti sindikata („Službeni list CG“, broj 12/18), podnosilac inicijative ističe da je Slobodni sindikat kulture Crne Gore svojstvo reprezentativnosti stekao rješenjem Ministarstva rada i socijalnog staranja od 26. decembra 2023. godine, te da je sticanjem svojstva reprezentativnosti postao titular prava koje jemči član 6 Zakona o reprezentativnosti sindikata. Kako se dalje navodi u inicijativi, Granski kolektivni ugovor za oblast kulture je zaključen između reprezentativnog Sindikata kulture Crne Gore i Vlade Crne Gore kao poslodavca, te da je u trenutku zaključenja Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture, jedini reprezentativni sindikat na nivou grane kulture bio Sindikat kulture Crne Gore. Otuda, Slobodni sindikat kulture Crne Gore ne može ostvariti pravo na kolektivno pregovaranje i zaključivanje kolektivnog ugovora, jer je zakonodavac imperativno propisao da jedino ugovorne strane mogu pokrenuti kolektivne pregovore, što je u konkretnom slučaju Sindikat kulture Crne Gore i Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo kulture i medija ispred Vlade. Podnosilac inicijative je takođe naveo da je Slobodni sindikat kulture Crne Gore pokušao ući u pregovore podnošenjem inicijative objema ugovornim stranama, što je Sindikat kulture Crne Gore ignorisao i time direktno zloupotrijebio ovlašćenja.

U odnosu na Ustav, podnosilac inicijative ističe da su odredbe Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture koje garantuju prava Sindikatu kulture Crne Gore, neusaglašene sa članom 8 Ustava Crne Gore kojim se izričito zabranjuje diskriminacija, a što je direktna posljedica ograničenja koja proizilaze iz važećeg Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture. Kako u konkretnom slučaju Slobodni sindikat kulture nije strana potpisnica ugovora, njegovi članovi ne ostvaruju ovlašćenja i pogodnosti koje su propisane odredbama čl. 30 i 32 Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture.

U odnosu na član 11 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, podnosilac inicijative ističe da je članom 11 propisano da svako ima pravo na

slobodu mirnog okupljanja i slobodu udruživanja s drugima, uključujući pravo da osniva sindikat i učlanjuje se u njega radi zaštite svojih interesa. Sa stanovišta prakse Evropskog suda za ljudska prava u pogledu primjene odredbe člana 11, ističe se predmet Demir i Bajkara protiv Turske, koji se odnosi na sporno postupanje države u slučaju primjene člana 11, navodeći da država nije postupila po standardima prakse Evropskog suda za ljudska prava bez obzira na to što je Ministarstvo kulture i medija pozitivno odgovorilo na inicijativu Slobodnog sindikata kulture Crne Gore da želi da uđe u pregovore, kao i da se isto ne može smatrati djelotvornim činjenjem i omogućavanjem Slobodnom sindikatu kulture Crne Gore da realizuje svoja prava i prava njegovih članova.

Podnosilac inicijative ističe da Slobodnom sindikatu kulture Crne Gore nije omogućeno učestvovanje u Odboru za sprovođenje, praćenje, primjenu i tumačenje Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture jer važeći Granski kolektivni ugovor za oblast kulture prepoznaje predstavnike ugovornih strana, a ne i Slobodni sindikat kulture Crne Gore, što je i propisano u spornoj odredbi člana 37 Ugovora, a što je u suprotnosti sa Konvencijom broj 154 Međunarodne organizacije rada o kolektivnom pregovaranju, kojom je u članu 5 propisano da će se radi postizanja kolektivnog pregovaranja preduzimati mjere prilagođene nacionalnim uslovima, te da će se mjere iz paragrafa 1 ovog člana preduzimati sa ciljem da se) kolektivno pregovaranje omogući svim poslodavcima i svim grupama radnika u svim granama privredne djelatnosti koje su obuhvaćene ovom Konvencijom. Dalje se navodi da svako razlikovanje u pravima sindikalnih organizacija koje imaju isti zakonski status reprezentativnosti mora biti zasnovano na objektivnom i razumnom opravdanju, jer bi u suprotnom predstavljalo povredu principa slobode udruživanja i sinidkalnog pluralizma garantovanih Konvencijama Međunarodne organizacije rada broj 87 i 98.

Konačno, podnosilac inicijative predlaže da Ustavni sud donese odluku kojom se ukida Granski kolektivni ugovor za oblast kulture („Službeni list CG“, br. 64/16 i 35/23), kako bi se podnosiocu inicijative omogućilo kolektivno pregovaranje uslova Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture na nivou grane, odnosno da donese odluku kojom će se ukinuti sporne odredbe Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture.

Smatramo da nema osnova za prihvatanje navedene inicijative i, s tim u vezi, ističemo sljedeće:

Osporenim odredbama Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture („Službeni list CG“, br. 64/16 i 35/23) propisano je sljedeće:

Odredbom člana 1 propisano je da Granskim kolektivnim ugovorom za oblast kulture (u daljem tekstu: Ugovor) Reprezentativni sindikat kulture Crne Gore (u daljem tekstu: Sindikat) i Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) uređuju, u skladu sa zakonom i Opštim kolektivnim ugovorom, pojedina prava i obaveze iz radnog odnosa zaposlenih u javnim ustanovama kulture kojima se zarade finansiraju iz budžeta Crne Gore (u daljem tekstu: poslodavac), prava i obaveze poslodavaca prema zaposlenima, kao i međusobna prava i obaveze ugovornih strana. Odredbe ovog Ugovora važe i za opštinske ustanove kulture dok se ne zaključe kolektivni ugovori sa osnivačem.

Odredbom člana 30 propisano je da će poslodavac, na žiro-račun posebnog fonda Sindikata, prilikom isplate zarada uplaćivati iznos od najmanje 0,2% na bruto zaradu zaposlenog koji je član tog sindikata, a koji se koristi za prevenciju radne invalidnosti i rekreativni odmor zaposlenih. Način upravljanja fondom i korišćenja sredstava iz stava 1 ovog člana urediće Sindikat posebnim aktom.

Odredbom člana 32 propisano je da se poslodavac obavezuje da u cilju rješavanja stambenih potreba zaposlenih u kulturi na žiro-račun posebnog fonda Sindikata uplaćuje iznos koji će ugovorne strane odrediti posebnim sporazumom u roku od 60 dana od dana potpisivanja ovog Ugovora.

Odredbom člana 37 je propisano da Ugovorne strane obrazuju Odbor za sprovođenje, praćenje, primjenu i tumačenje ovog Ugovora, na paritetnoj osnovi, od po tri predstavnika svake ugovorne strane, da se Odbor obrazuje u roku od 30 dana od dana zaključenja Ugovora, da Odbor donosi odluke i daje tumačenja i mišljenja u vezi sa

primjenom ovog Ugovora, da su Odluke i mišljenja Odbora obavezujuće za poslodavca i zaposlene, da se bliži način rada Odbora utvrđuje poslovnikom o radu, da Odbor po potrebi, a najmanje jednom godišnje informiše potpisnike o primjeni ovog Ugovora, te da Članovi Odbora imaju pravo na naknadu u skladu sa posebnom odlukom potpisnika ovog Ugovora.

Ustavom Crne Gore u članu 8 stav 1 propisano je da je zabranjena svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu, dok je članom 53 Ustava propisano da se jemči sloboda političkog, sindikalnog i drugog udruživanja i djelovanja, bez odobrenja, uz upis kod nadležnog organa, da se niko ne može prisiliti da bude član nekog udruženja, te da država pomaže politička i druga udruženja kada za to postoji javni interes.

Zakonom o reprezentativnosti sindikata („Službeni list CG“, br. 12/18), u članu 6 propisano je da Sindikat kome je utvrđena reprezentativnost, u skladu sa ovim zakonom, ima pravo na:

1) kolektivno pregovaranje i zaključivanje kolektivnog ugovora na odgovarajućem nivou;

2) učešće u rješavanju kolektivnih radnih sporova;

3) učešće u radu Socijalnog savjeta i drugih tripartitnih i multipartitnih tijela na odgovarajućem nivou;

4) učešće u radu organa upravljanja Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Fonda rada, Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i Agencije za mirno rješavanje radnih sporova;

5) učešće u radu Savjeta Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom; i

6) druga prava koja su propisana posebnim zakonima i kolektivnim ugovorima.

Ako je u tijelima iz stava 1 tač. 4 i 5 ovog člana propisano učešće manjeg broja predstavnika sindikata u odnosu na broj reprezentativnih sindikata na odgovarajućem nivou, primjenjuje se princip rotacije, u skladu sa posebnim sporazumom tih sindikata.

Odredbe čl. 1, 30, 32, 37 i 39 Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture su u potpunosti usklađene sa Ustavom Crne Gore i Zakonom o reprezentativnosti sindikata.

Naime, odredbama ovog kolektivnog ugovora uređuju se, u skladu sa zakonom i Opštim kolektivnim ugovorom pojedina prava i obaveze iz radnog odnosa zaposlenih u javnim ustanovama kulture, a koje se odnose na finansiranje zarada iz budžeta Crne Gore, prava i obaveze poslodavaca prema zaposlenima, kao i međusobna prava i obaveze ugovornih strana. Budući da je Granski kolektivni ugovor za oblast kulture zaključen između reprezentativnih ugovornih strana, u skladu sa odredbama Zakona o radu koji uređuju oblast kolektivnog pregovaranja i da je postupak njegovog zaključivanja sproveden u skladu sa zakonom, te da je ugovor objavljen u „Službenom listu Crne Gore“, obezbijedena je njegova pravna valjanost i primjena.

Odredbama čl. 30 i 32 Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture propisane su obaveze za poslodavce i iste nijesu u suprotnosti sa Ustavom Crne Gore i Zakonom o reprezentativnosti sindikata već predstavljaju ugovorene obaveze poslodavca prema zaposlenima, odnosno reprezentativnom sindikatu koji je ugovorna strana. Činjenica da Sindikat kulture Crne Gore ne ostvaruje prava predviđena navedenim odredbama ne znači da su iste neustavne i nezakonite već da Sindikat kulture Crne Gore nije ugovorna strana ovog ugovora, te da ove obaveze nijesu ugovorene sa Sindikatom kulture Crne Gore.

Odredba člana 37 nije u suprotnosti sa Ustavom Crne Gore i Zakonom o reprezentativnosti sindikata jer su ugovorne strane u potpisivanju Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture bile, u ime Vlade Crne Gore Ministarstvo kulture i medija i Sindikat kulture Crne Gore, kao jedini reprezentativni sindikat kulture Crne Gore, te je i Odbor obrazovan od po tri predstavnika svake ugovorne strane, a njihova međusobna prava i obaveze su definisane Sporazumom koji je zaključen između Ministarstva kulture i medija i Sindikata kulture Crne Gore. Sticanje reprezentativnosti od strane drugog sindikata nakon stupanja na snagu Granskog kolektivnog ugovora ne proizvodi samo po sebi pravo na članstvo u Odboru, budući da je sastav ovog tijela utvrđen odredbama važećeg Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture. Predstavnici Slobodnog sindikata kulture Crne Gore

moгу biti imenovani u Odbor nakon izmjena i dopuna Granskog kolektivnog ugovora, kod kojih će jedna od tri ugovorne strane biti Slobodni sindikat kulture Crne Gore.

Nadalje, odredbom člana 185 Zakona o radu propisana je obaveza pregovaranja za sve učesnike u zaključivanju kolektivnog ugovora, odnosno za sve reprezentativne sindikate i poslodavca, te da je Ministarstvo samo jedna od strana kolektivnog pregovaranja ravnopravna sa svim drugim učesnicima u ovom procesu. S tim u vezi, može se zaključiti da postupak kolektivnog pregovaranja ne može otpočeti ukoliko ne postoji volja i saglasnost sve tri ugovorne strane.

Imajući u vidu navedeno, smatramo da osporene odredbe čl. 1, 30, 32, 37 i 39 Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture („Službeni list CG“, br. 64/16 i 35/23) nijesu nesaglasne sa Ustavom Crne Gore i Zakonom o reprezentativnosti sindikata, iz čega proizilazi da nema osnova za prihvatanje inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti osporavanih odredbi koju je Ustavnom sudu Crne Gore podnio Slobodni sindikat kulture Crne Gore.

